

A jövő évre tudomásunk szerint közel 10 millió értékű államvagyon van eladásra kijelölve; ez azonban oly kisebb birtokrészekből és épületekből áll, melyek kezelése az általuk adott jövedelemhez arányban nem álló költséggel van összekötve. A felvett tíz millióból hat millió értékű államvagyonnak eladása már a megelőző országgyűlések által lett engedélyezve.

A pénzügyi bizottság az államvagyon eladása után befolyó összeget a jövő évi államköltségvetésben a pénzügyminister ajánlatára 1,200.000 forinttal vette fel. Az államvagyon eladásából befolyó összegek törvény szerint az 1874. évi 153 milliós államkölcsön törlesztésére fordíttatnak.

Adatok a fa impregnációról s a fának kiszáritásáról.

(Folytatás.)

Irta Rappensberger Márton m. k. erdész.

Az általunk tárgyalt beitatási módnál a beitatási és kiszáritási készülékek illetőleg építmények a fűrészmű közelében úgy rendeztetnek be, hogy az utóbbinak vízvezetéke felhasználható legyen.

A beitatási készülék igen egyszerű szerkezetű, s négy egyenlő nagyságu $2^0 7''$ hosszú, $2^0 9''$ mély és $1^0 3' 6''$ széles medenczéből (szekrény, tartó) áll, melyekbe egy a gőzkazánból jövő, s a medenczék hosszában azok felső szélén vízszintesen vezetett gőzesőből mindegyik szekrénybe 2—2 függélyesen álló $1^0 4'$ hosszú vékonyabb cső nyúlik le közel a medenczék fenekéig oly czélból, hogy általuk a medenczékben lévő beitatási folyadék felmelegítésére és forralására szükséges melegség a gőzkazánból a szekrényekbe vezetessék. A gőzkazán az anyagtár közelében lévő kazánhelyiségben van felállítva, s egy amerikai kohval (Esse) áll összeköttetésben, fütése ez által közvetítettén.

Az említett medenczék szorosán s lehetőleg vízhatlanul egymásra illesztett 6—7□"-nyi bárdolt tölgyfákból, vagy pedig ezen fanem hiányában jegenyefenyű gerendákból állítatnak össze, s azon körülményre való tekintettel, hogy a legváltozatosabb hőfokozatoknak, s a beitató folyadék nagymérvű fesztítő nyomásának vannak kitéve, 12"-nyi vastagságu kötfákkal (Zwangen) tartatnak össze.

Hogy pedig ezen kötfák daczára a beitatandó anyagokat a medenczékbe könnyen berakni s kivenni lehessen, azoknak megfelelő magassággal kell birniok, úgy, hogy még a kötfák erősítésére szolgáló keresztfák (Kreutzbänder) se okozzanak e részben akadályt.

Hogy minden egyes medenczének külön-külön töltése és kiürítése mellőztessék, azok fenekükhöz közel egy négyszögletű fatömlővel vannak egymással összekötve.

A szekrények egyik hosszoldalán megfelelő magasságban a munkások használatára szolgáló deszka hidaló (járda) van alkalmazva. Nagyobb tartosság és vízhatlanság czéljából a szekrények a helyi viszonyoktól függő bizonyos mélységig egymástól csekély távolságban minden oldalról fazekas-agyaggal szorgosan kivert gödrökbe építtetnek, olykép azonban, hogy felső szélük a vízvezető főcsatorna talpánál magasabb semmi esetre se legyen. Költséges utánjavítások csakis ily módon háriíthatók el, nem lévén szükséges az egyik vagy másik szekrény elromlása esetében az egész beitató készüléket szétbontani.

A több darabból álló, szorgosan egybekötött, s a melegség jobb visszatartása czéljából szalmával, agyaggal, vászonnal és más efféle rosz hővezetőkkel körülburkolt gözcső, a mint már említve volt, a medenczék hosszában azok homlokfalazatainak legfelsőbb gerenda párjain keresztül vezetetik az egyes szekrényeken, s hogy a függélyesen szabadon lefelé álló melegítő

csópárral együtt a beitatandó anyagok be- és kirakása alkal-mával sérüléseknek kitéve ne legyen, egy a medencze illető hosszoldalával párhuzamosan álló, s a szekrények fenekéig leérő vékonyabb válaszfal által védetik, melynek azonban a lehető legnagyobb mennyiségben megfelelő nagyságu lyukakkal kell ellátatni, azon oknál fogva, hogy általa a melegségnek az illető medenczébe való bevezetése, s abban való szabad elter-jedése ne gátoltassék.

A gőzkazán nagysága természetesen az üzlet nagyságától és terjedelmétől függ, a mennyiben magától érthetőleg a me-denczék száma négynél kisebb vagy nagyobb is lehet; a mi pedig a gőz- és melegítő csövek vastagságát illeti, e részben arra kell ügyelni, hogy a gőznyomás a főcsőben és a mele-gítő csövekben egyenlő legyen, s hogy ennélfogva az utóbbiak ür-átmérője (lichte Durchmesser) a főgőzcső ür-átmérőjével helyes arányban álljon.

Ha tehát p. o. a 8 függélyes cső ür-átmérője 2'', a nyolcz cső körlapjainak összege pedig $(1^2 \times 3,1416) \times 8 = 25,133 \square''$ szükséges, hogy a főcső belső átmérője, tekintettel arra, hogy $25,133 = X^2 \pi$, és a fél átmérője (radius) $X = \sqrt{\frac{25,133}{3,1416}} = \sqrt{8} = 2,83''$ -et tesz, 5,66'' legyen.

A gőzkazán fütése deszka- és rönk-hulladékfával, meg-felelő berendezésnél esetleg fűrészforgácsal is történhet, mely anyagoknak a beitatandó anyaggal együtt rendeltetési helyükre való szállítása céljából a fűrészről a medenczék mentében a gőzkazán helyiségig épült vaspályán gyorsan és olesón történhet.

A gőzkazánnak vízzel való ellátása — ha megfelelő nagy-ságu eséssel bíró hegyi vizek állanak rendelkezésre, termé-zetes uton csövek segélyével, — ellenkező esetben beszi-vattyuzás útján történik, mely célra egy külön célirányos ké-szüléket terveztünk.

A tervünk szerinti méretekben épült medenczék mind-egyike 880 darab 2° hosszú 1" vastagságu deszka felvételére van berendezve, mind a négy medenczében tehát összesen 3520 ily deszka fér, melyek a beittatás megkezdése előtt az üres medenczékbe oly módon rakatnak be, hogy mindenekelőtt a medencze fenekére — szélessége irányában — 3—3'-nyi távolságban 2"^o vastag vesszőket, ezekre függélyesen pedig a medenczék hosszában egy deszkaréteget rakunk s a vesszők és deszkák illetén rétegezését mindaddig folytatjuk, míg a 110-ik deszkaréteggel az illető szekrény megtelt.

A beittatás ezután következőképen történik:

A medenczékben levő deszkák a fővizvezetékből egy alantabb részletesebben leirt szerkezetű mellékcatornán levezetett hideg vízben áztattatnak olyképen, hogy a víz folytonosan bevezettetvén, annak fölöslege a szekrények egyikének felületén alkalmazott nyíláson szabadon ismét lefolyhasson. Legczélszerűbb ezen áztatást esténként, esetleg a szombati estén megkezdni, midőn a fűrészüzlet amugy is szünetel, s a víznek be- és lefolyása minden felügyelet igénybevétele nélkül az egész éjen s illetőleg vasárnapon át is szabadon történhet.

Hogy azonban a deszkák a befolyó víz által el ne homokosodjanak (miáltal éles asztalos műszerekkel való kidolgozásra alkalmatlanokká válnának) szükséges, hogy az áztató víz a homoktól teljesen ment legyen, a mit azáltal érhetünk el, hogy ha a fenebb irt vízlevezető mellékcatornán a medenczéktől megfelelő távolságban egy tölcseralaku kis nyílásu fenékkal ellátott elegendő mélységű szekrényt alkalmazunk, mely esetleg még a vizirányra függélyesen félállított közel a szekrény fenekéig érő közfal által osztva, arra szolgáland, hogy abban a vízzel elsodort kavics és homok nehezebb fajsúlya következtében lesülyed s a nélkül, hogy nagyobb vízmennyiségnek levezetésétől kellene tartanunk, a tölcser nyílá-

sán át eltávolíttatik, míg a szekrény felszínén már is csak tiszta víz folyhat le tovább, az említett levezető csatornának lejjebb s első részénél valamivel alantabb is fekvő részén át az impregnálási medenczékben elhelyezett deszkákra.

Mint hogy pedig ezen beitatási módnál kizárólag csak a nedvkeringés idejében döntött fákból metszett anyagok használatnak fel, melyek ezen állapotban mindig nedvesek, igen tanácsos, miszerint az áztatás legalább is 10 órán át szakadatlanul folytattassék, hogy ez által a fa felületéhez legközelebb fekvő részekben a nyirhás testek eltávolíttassanak.

Az áztatás befejezése után a vízvezető csatorna elzáratván, a szekrényekből — az egyiknek fenekén alkalmazott vízlecsapolási zárkészülék nyitása által — annyi víz eresztetik le, hogy a legfelsőbb 7—8 deszkaréteg vizen kívül maradjanak, mely intézkedés részint azon oknál fogva szükséges, minthogy a gőznek a medenczékbe való bevezetése alkalmával bekövetkező sűrítése folytán ismét víz képződik, mely a lebocsátottnak helyébe lép, részint pedig azért is, minthogy a gőznek bebocsátása alkalmával képződő habverés a legfelsőbb deszkarétegeket szinte elegendő mérvben öblíti.

A gőz fejlesztése és működése aként szabályoztatik, hogy 24 órán át csak oly mérvben hasson, miszerint a víznek a kívánt mérvben való előmelegítése éressék el. A 24 óra letelte után azonban a gőz oly mértékig fejlesztetik s fokoztatik, hogy a víz általa teljes forralásba hozassék, s 48 óráig folyton forrjon. Ezen második időszak lefolyása után a medenczékben képződött zavaros víz lecsapoltatik, s a medenczék mindegyikébe (a medenczék fennebb tervezett nagyságát vévén tekintetbe) 275 font közönséges hamuzsir hintetik, figyelemmel lévén arra, hogy most ujonnan már is csak annyi víz eresztessék a medenczékbe, a mennyi azoknak teljes telítéséhez szükséges, hogy a képződő kalium-olvadékból mi sem vesszen el.

Ha a medenczék vízzel telvék, lehető legnagyobb mérvre feszített gőz bocsáttatik az olvadékba, hogy az ennek folytán bekövetkező heves forrás által a hamuzsir tökéletesen föloldassék s minden részeiben egyforma sűrűségű és fajsúlyú olvadékot adjon, a mihez azonban csak néhány másodpercnyi idő elégséges, minthogy a hamuzsir a vízben különben is igen könnyen olvad. Ha a kivánt elegyülés megtörtént, a kazántüz hamuval mérséklendő mindaddig, míg az olvadék hőmérséke 70 Cels. fokot mutat, mely aztán 48 órán át változatlanul fentartatik, mire a gőz egy utolsó forralás elérése végett még egyszer legnagyobb mértékére feszítettik, miközben a forró olvadékba ólomból készült kannákból annyi kénsav öntetik, a mennyi szükséges, hogy az ez által képződő vegyülék a lakmuspapírra semlegesén hasson (reagire), a mi (ismét tervezetünket véve alapul) körülbelől összesen 276 fonttal fog eléretni.

Végtére a folyadék még 24 órán át tovább forraltatik, mindig arra figyeltetvén, hogy az semleges állapotjában tartassék, s a felesleges kénsav megfelelő módon (legezélszerűbben vasdarabok által) köttessék, s ezzel a beitatási eljárás be van fejezve. — A deszkák kiszáritása azután akár természetes uton légszáritás által, akár száritó kamarákban mesterséges uton történhet.

(Vége köv.)

A vasuti szállítási díjak szabályozása.

(B.) Ezen minden részről feszült figyelemmel kísért kérdésben a tárgyalások a közlekedési ministeriumban október 21-én kezdődtek meg, s ott, miként a „P. Lloyd“ idei 244. számában olvassuk, a ministerium által a jelenleginél olcsóbb szállítási osztályzatot igénylő tárgyakul következők jelöltettek meg: kőszén, koks, érczek, takarmány-növények, füvek, lóhere és dohány. A vasuti igazgatóságok képviselői természetesen e